

Ombudsmötet

1999

Summarisk förteckning över protokoll
med bihang vid 1999 års ombudsmöte

Protokoll Nr 501–505

Bihang

- 1 Stiftelsens styrelses skrivelser med verksamhetsberättelser Nr 501–503
- 2 Motioner Nr 501–504
- 3 Gudstjänstutskottets betänkande –
- 4 Församlingsutskottets betänkanden Nr 501–502
- 5 Utbildningsutskottets betänkande –
- 6 Ekumenikutskottets betänkande Nr 501
- 7 Kulturutskottets betänkande –
- 8 Organisationsutskottets betänkanden Nr 501–502
- 9 Ekonomiutskottets betänkande Nr 501
- 10 Tillfälliga utskottets betänkande –
- 11 Läronämndens yttrande Nr 501
- 12 Frågor i ombudsmötet Nr 501–503
- 13 Ombudsmötets skrivelser Nr 501–503

Personregister

Sakregister

Ombudsmötet 1999

Protokoll nr 501–505

27 maj–8 juni

Ombudsmötets protokoll

1999:501–505, 27 maj–8 juni

Torsdagen den 27 maj

1 § Bordläggningar	1
2 § Hänvisning av skrivelser och motioner till utskotten	1
3 § Val av protokolljusterare	1

Tisdagen den 1 juni 1999

1 § Bordläggning	3
2 § Anmälan av inlämnade frågor	3

Torsdagen den 3 juni

1 § Förnyad bordläggning	4
2 § Bordläggning	4

Måndagen den 7 juni

1 § Förnyad bordläggning	5
2 § Bordläggning	5

Tisdagen den 8 juni

1 § Svar på fråga 1999:501 om ”Lex Dike” innebär en ny juridisk förvaltnings- (delegations-) praxis?	6
Britt Louise Agrell: 6	
Bengt Olof Dike: 7	
Britt Louise Agrell (replik): 7	
Bengt Olof Dike (replik): 7	
Britt Louise Agrell (replik): 8	
Bengt Olof Dike (replik): 8	
2 § Svar på fråga 1999:502 om det är dags att sätta parentes efter Kyrkans hu(s)?... 8	
Sven-E Kragh: 8	
Bengt Olof Dike: 9	
Sven-E Kragh: 10	
Bengt Olof Dike: 10	
Sven-E Kragh (replik): 10	
Bengt Olof Dike (replik): 10	
§ 3 Svar på fråga 1999:503 om behovet av andlig vård på sjukhus	11
Levi Bergström: 11	
Gösta Ång: 11	
4 § Avveckling av SFRV	12
5 § Familjepastoral för Svenska kyrkan	12
Martin Cruce: 12	
Eivor Hultén: 13	
Per-Anders Grunnan: 13	

6 §	Möjlighet att hålla sig à jour med den sociala sektorn.....	14
	Jörgen Silén: 14	
	Marianne Pettersson: 14	
	Carl-Gustaf Lundström: 15	
	Göran Wahlström: 15	
7 §	Anordnandet av internationella konferenser.....	16
	Biskop Jonas Jonson: 16	
	Bengt Nilsson: 17	
8 §	Styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för SFRV för år 1998.....	17
	Börje Henriksson: 17	
	Carl Gustaf von Ehrenheim: 18	
	Margareta Holmberg: 18	
9 §	Resursfördelning till SKUC och SKUAB	19
	Yngve Kalin: 19	
	Catarina Agrell: 19	
	Bengt Olof Dike: 19	
	Levi Bergström: 20	
	Joakim Svensson: 21	
	Suzanne Fredborg: 21	
	Bengt Olof Dike: 22	
	Levi Bergström: 22	

Ombudsmötet
1999:501

Torsdagen den 27 maj
Kl. 16.57-17.00

Förhandlingarna leddes av ordföranden.

1 § Bordläggningar

Anmäldes och bordlades till ombudsmötet överlämnade skivelser och motioner.

SFRV-styrelsens skrivelser

- 1999:501 Avveckling av SFRV
- 1999:502 Styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för SFRV för år 1998
- 1999:503 Redogörelse för styrelsens verksamhet under första delen av 1999

Motioner

- 1999:501 Anordnandet av internationella konferenser
Bengt Nilsson
- 1999:502 Svenska kyrkans möjlighet att via Social Handbok hålla sig ajour med del
av vårt samhällssystem
Marianne Pettersson
- 1999:503 Familjepastoral för Svenska kyrkan inför 2000-talet
Martin Cruce
- 1999:504 Miljoner till SKUAB – på vems mandat?
Bengt Olof Dike

2 § Hänvisning av skrivelser och motioner till utskotten

Styrelsens skrivelser

- 1999:501-502 till organisationsutskottet

Motioner

- 1999:501 till ekumenikutskottet
- 1999:502-503 till församlingsutskottet
- 1999:504 till ekonomiutskottet

3 § Val av protokolljusterare

I enlighet med valberedningens förslag beslöt ombudsmötet att utse Jill Kennedy Fransson, Sven Janson och Gösta Ång att jämte presidiet justera ombudsmötets protokoll för 1999.

Nr 501

Torsd. 27 maj 1999

Sammanträdet avslutades kl. 17.00

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

KARIN BOHLIN

Ombudsmötet
1999:502

Tisdagen den 1 juni 1999

Kl. 17.11-17.14

Förhandlingarna leddes av ordföranden.

1 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

organisationsutskottets betänkande

1999:501 Avveckling av SFRV

2 § Anmälan av inlämnade frågor

Anmälades att följande frågor framstälts:

Fråga 1999:501 till SFRV-styrelsen
av Bengt Olof Dike
om "Lex Dike" innebär en ny juridisk förvaltnings- (delegations-) praxis?

Fråga 1999:502 till SFRV-styrelsen
av Bengt Olof Dike
om det är dags att sätta parentes efter Kyrkans hu(s)?

Fråga 1999:503 till SFRV-styrelsen
av Gösta Äng
om behovet av andlig vård på sjukhus

Sammanträdet avslutades kl. 17.14.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

KARIN BOHLIN

Ombudsmötet
1999:503

Torsdagen den 3 juni

Kl. 14.05-14.07

Förhandlingarna leddes av ordföranden.

1 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades ånyo

organisationsutskottets betänkande 1999:501

2 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

församlingsutskottets betänkanden

1999:501 Familjepastoral för Svenska kyrkan

1999:502 Möjlighet att hålla sig à jour med den sociala sektorn

ekonomiutskottets betänkande

1999:501 Resursfördelning till SKUC och SKUAB

Sammanträdet avslutades kl. 14.07.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

KARIN BOHLIN

Ombudsmötet
1999:504

Måndagen den 7 juni

Kl. 10.05-10.06.

Förhandlingarna leddes av ordföranden.

1 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades ånyo

församlingsutskottets betänkanden 1999:501-502

organisationsutskottets betänkande 1999:501

ekonomiutskottets betänkande 1999:501

2 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

organisationsutskottets betänkande

1999:502 Styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för SFRV för år 1998

ekumenikutskottet

1999:501 Anordnandet av internationella konferenser

Sammanträdet avslutades kl. 10.06.

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

GUNNEL LANTZ

Ombudsmötet 1999:505

Tisdagen den 8 juni

Kl. 10.40-11.08 och 16.38-17.37

Förhandlingarna leddes av första vice ordföranden.

1 § Svar på fråga 1999:501 om "Lex Dike" innebär en ny juridisk förvaltnings- (delegations-) praxis?

BRITT LOUISE AGRELL:

Fru ordförande! Förvaltningsdelegationen är ett organ för arbetsgivarfrågor och vissa ekonomifrågor inom SFRV. Dess existens är grundad på avtalen om den gemensamma kansliorganisationen mellan SFRV och de tre utrikesstiftelserna. Delegationen utses av SFRV:s styrelse och består av fem ledamöter med personliga ersättare. Av ledamöterna och ersättarna utses en ledamot och dennas ersättare vardera på förslag av nämnderna för Svenska kyrkans mission, internationell diakoni/Lutherhjälpen och Svenska kyrkan i utlandet. En ledamot och dennas ersättare utses på gemensamt förslag av Församling-nämnden och Utbildningsnämnden.

Den i höstas nyvalda SFRV-styrelsen utfärdade vid sitt första sammanträde under arbetsåret i oktober en ny arbetsordning. I denna reglerar styrelsen sitt och sina fasta organs arbete, i den mån detta inte har reglerats av ombudsmötet. Eftersom förvaltningsdelegationen tillkommit efter den senaste översynen av arbetsordningen, tillkom i denna nya arbetsordning vissa bestämmelser om förvaltningsdelegationen. Som Bengt Olof Dike har påpekat innehåller arbetsordningen en bestämmelse om att de ledamöter och ersättare i förvaltningsdelegationen som nominerats av någon av SFRV:s nämnder ska vara ledamot i respektive nämnd. Ett skäl därtill är att det i avtalet mellan SFRV och utrikesstiftelserna anges att förvaltningsdelegationen ska bestå av ledamöter i SFRV-styrelsen och nämnderna. Styrelsen har också ansett det angeläget att den som företräder en nämnd i förvaltningsdelegationen också är representativ för nämnden och har ansvar för nämndens verksamhet och överblick över denna.

Vid sitt påföljande sammanträde under hösten utsåg SFRV-styrelsen förvaltningsdelegationen för den kommande mandatperioden. Styrelsen kunde då konstatera att nämnden för Svenska kyrkan i utlandet hade föreslagit bl.a. Bengt Olof Dike, som är ersättare i nämnden. Med hänvisning till den beslutade arbetsordningen avböjde styrelsen att utse Bengt Olof Dike till ersättare i förvaltningsdelegationen. Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har senare som ersättare i förvaltningsdelegationen i stället föreslagit en ordinarie ledamot. Styrelsen har givetvis godtagit denna nominering.

Det kan i efterhand konstateras att styrelsen för den föregående mandatperioden har godtagit att en ersättare i en nämnd varit ledamot i förvaltningsdelegationen. Detta – med hänsyn till avtalet mellan SFRV och utrikesstiftelserna förmodligen felaktiga beslut – kan emellertid inte frånta styrelsen rätten och ansvaret att nu göra en riktig bedömning av frågan.

Bengt Olof Dike har i skrivelse till styrelsen redan under vintern framfört sina synpunkter i frågan. Han har också fått svar från styrelsen, ungefär som jag nu har sagt.

BENGT OLOF DIKE:

Fru ordförande! Ursäkta, jag är mycket hes och därför har jag vatten med mig, så diskussionen blir kanske inte så lång, Britt Louise Agrell. Den är inte märkvärdig på något vis därför att den här beskrivningen den innehöll vissa viktiga brister. Jag skulle vilja fråga så här: var någonstans i avtalet står det att ledamöter som nomineras till förvaltningsdelegationen ska vara ordinarie ledamöter i den nämnd varifrån de nomineras? Det är den ena frågan. Det andra spörsmålet som dyker upp här är ju – det svarar Britt Louise Agell inte på – varför Centralstyrelsen börjar agera med en väldig fermitet, inte förrän i oktober månad då mandatperioden faktiskt har inletts. Det står ju, Britt Louise, i avtalet att mandatperioden sammanfaller med stiftelsestyrelsens mandatperiod. Om det nu hade varit så angeläget att ändra någon arbetsordning. Nu kommer jag fram till den tredje lilla punkten som är viktig, vilket i sig inte reglerar detta, utan det gör instruktionen för förvaltningsdelegationen. Arbetsordningen kom ju till långt tidigare innan förvaltningsdelegationen ens var påtänkt. Varför sätter man då igång och ändrar detta först i oktober? Då började arbetsutskottet komma med de här synpunkterna. Ursprungligen var det inte tänkt så, men det dök tydligen upp från förtroendemannahåll under det sammanträdet och då hade alltså samtliga nämnder redan nominerat. Det är ju inte riktigt korrekt spel, det ska inte en kyrka syssla med. Man ska göra detta på ett tidigt stadium.

Redan förra våren skulle man naturligtvis sett till så att man hade ändrat de här bestämmelserna. Vad man än säger från Centralstyrelsens sida så verkar det vara en förändring som är föranledd av att SKUT hade nominerat min ringa person. Jag kan inte förstå varför förvaltningsdelegationen och Centralstyrelsen är så rädda för att ha mig där som ersättare. Jag finns ju här ändå och jag kan plocka fram uppgifter, som ni har sett innan, jag vet inte vad jag kan göra mer för skada om jag sitter i förvaltningsdelegationen? Därför är det litet förvånande att du Britt Louise, som Advokatsamfundets näst främsta företrädare, går upp och försvarar en sådan här praxis som jag inte tycker att kyrkan ska syssla med. Jag undrar nu bara: var någonstans i det här avtalet står det att man ska vara ordinarie ledamot?

BRITT LOUISE AGRELL (replik):

Jag tror att Bengt Olof Dike överbetonar det här på något sätt, faktiskt. När vi klev upp här så sa han: att du tog på dig det där? Så förfärligt väsentligt är inte den här frågan och definitivt inte med den utgångspunkt som Bengt Olof Dike har. Jag vill först svara på den första frågan. Det står i avtalet under punkten 2 Personal 2.3, att arbetsgivaren även fortsättningsvis i förhandlingsarbetet ska företrädas av en förvaltningsdelegation som utses av SFRV:s styrelse och som består av ledamöter ur SFRV:s styrelse, nämnderna etc. Det är underlaget och svaret på den frågan. Sedan så var det inte så att det här kom upp så sent, vi har ju haft ett samtal, Bengt Olof Dike och jag, om det här tidigare också. Redan på arbetsutskottets sammanträde den 2 september så var den här frågan uppe, jag får väl återkomma till det i min nästa replik.

BENGT OLOF DIKE (replik):

Nej, jag överbetonar inte frågan alls. Som jag sa alldeles nyss så spelar det ingen roll om jag sitter där eller inte sitter där, det är för mig ingen viktig fråga. Det är bara en principfråga och jag tycker inte att Centralstyrelsen och Svenska kyrkans ledning ska syssla med den här sortens korrigeringar retroaktivt. Det är väldigt märkligt med avtalet som Britt Louise Agrell talar om här, för det står ju i den instruktion som gäller

för SFRV:s styrelse att delegationen består av fem ledamöter med personliga ersättare. Nämnderna osv. föreslår vardera en ordinarie ledamot och en ersättare.

Sedan kan jag berätta här, Britt Louise, att den 29 januari i år så kom det ett brev som var undertecknat av ingen mindre än KG Hammar och Anders Lindberg, där det står så här: "I avtalen mellan SFRV och utrikesstiftelserna finns bestämmelser om att de olika nämnderna på visst sätt ska nominera representanter till förvaltningsdelegationen." I avtalen finns inga kvalifikationskrav för dessa representanter, hur ska ni ha det då? Det var beskedet i januari. Några månader senare är det ett annat besked. Ni måste nog medge att ni gjorde detta för att ni fick in en person ni inte riktigt ville ha där. Kan du inte medge det?

BRITT LOUISE AGRELL (replik):

Nej det kan jag inte. Det var nämligen så att vi hade en ny styrelse, den nya styrelsen har rätt att göra en ny arbetsordning. Den nya styrelsens arbetsutskott sade redan den 2 september att man skulle anmoda SFRV:s nämnder att lämna förslag på ledamot och ersättare till förvaltningsdelegationen, och att därvid ge nämnderna till känna att de i förvaltningsdelegationen bör företrädas av ordinarie nämndledamot. Jag kan inte se att nomineringen i sig har någon som helst rättsverkan. Det handlar inte om någon retroaktiv bestämning utan det handlar helt enkelt om att vi i den nya Centralstyrelsen har velat göra det här på ett rätt och riktigt sätt.

BENGT OLOF DIKE (replik):

Där skiljer våra meningar sig åt då, för jag tycker inte att det är rätt och riktigt. Så här i efterhand kan jag säga, Britt Louise, att för länge sedan så har en ledamot redan i arbetsutskottet sagt till mig att man gjorde ändringen för att det var jag som var aktuell i sammanhanget. Sedan har jag också ett intressant brev här som går i precis samma riktning. Mandatperioden hade redan inletts eftersom den sammanfaller med stiftelsestyrelsernas. Då skulle man ju sett till att man gjorde detta innan – varför agerade inte Centralstyrelsen i våras, långt innan nämnderna nominerade, utan efter detta? Det är ju den springande punkten, så vi kan väl ändå vara överens, i gott samförstånd, om att det var min ringa persons inträde som förhindrades då, som vållade detta.

Första vice ordföranden anmälde att Britt Louise Agrell anhållit att till protokollet få antecknat att hon inte ägde rätt till ytterligare replik.

Överläggningen var härmed avslutad.

2 § Svar på fråga 1999:502 om det är dags att sätta parentes efter Kyrkans hu(s)?

SVEN-E KRAGH:

Bengt-Olof Dike undrar hur det kan komma sig att så många av cheferna i Kyrkans hus partipolitiskt hör hemma inom socialdemokratien och vad SFRV:s styrelse avser att göra åt detta.

Först måste det sägas att SFRV:s styrelse inte utser chefredaktör för Kyrkans Tidning och heller inte missionsföreståndare i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen. För vilka personer man där väljer kan SFRV:s styrelse inte ställas till svars. Varför styrelsen för över tolv år sedan stannade för den nyligen avgångne generalsekreteraren är kanske lite sent att fråga nu.

I övrigt är svaret enkelt: SFRV:s styrelse utser inte de ledande tjänstemännen i Kyrkokansliet efter partitillhörighet utan, självfallet, efter kompetens. Det är i dessa fall en lång och omsorgsfull urvalsprocess, med en kombination av möjlighet att anmäla intresse och styrelsens eget sökande efter kandidater. En lång rad intervjuer samt professionella chefstest genomförs. Möten sker med fack, ledningsgrupp och företrädare för berörda nämnder. Referenser tas. När resultaten av allt detta vägs samman väljer styrelsen den person som utifrån erfarenhet och kompetens framstår som mest lämpad för den aktuella befattningen.

Att någon annan princip – t.ex. att partisympatierna inom Kyrkokansliets chefsgrupp skulle återspegla nomineringsgruppernas storlek i ombudsmötet – är en för styrelsen främmande tanke. Vi kommer att fortsätta att söka chefer efter kompetens.

BENGT OLOF DIKE:

Ordförande! Jag hade inte väntat mig det här svaret av Sven-E Kragh. Jag har formulerat mig ett svar som jag tänkte mig borde passa bättre.

Bengt Olof Dike har frågat vad SFRV:s styrelse och Centralstyrelsen ämnar göra för att bryta mönstret av socialdemokrater eller personer med tydliga politiska vänsteråsikter. Han ger i den inledande texten några exempel på befattningar som är tillsatta enligt det redovisade mönstret. Frågan är helt naturligt känslig för Centralstyrelsen och har berett oss som tillhör densamma bekymmer och vånda. Det är ju, inser styrelsen nu, blott alltför uppenbart att Bengt Olof Dike har hittat den röda tråden i anställningsmönstret, så att säga i dubbel bemärkelse. Ärligt talat, trodde vi inte efter alla dessa år att någon skulle upptäcka det. I de flesta anställningsfall har ju också själva processen tagit lång tid, vilket utåt sett har talat för att tillsättningarna varit knepiga och att Centralstyrelsen ej vetat vem av två eller tre kandidater som den till slut skulle stanna för. Allmänheten har då haft svårare att upptäcka att båda eller alla tre så att säga varit lämpligt mönstrade från början. Centralstyrelsens styrande majoritet har också, så som framgått av vissa kommentarer, kunnat glädja sig åt enighet och samförstånd. Reservationer från Bengt Olof Dikes partivänner finns alltså ej. Nu inser Centralstyrelsen vid närmare eftertanke, och inte minst frågeställarens inringande av obestridliga fakta, att det råder en beklaglig ensidighet och enfärgning i mönstret som skadar den kyrka som ska vara välkommande, öppen och generös, en folkkyrka.

Det skadar kyrkan, inte bara Bengt Olof Dike och hans partivänner utan hela borgerligheten vilken mycket riktigt har en stabil majoritet i kyrkomötet och de lokala beslutande kyrkoinstanserna, sett i genomsnitt över hela riket.

Nu lovar Centralstyrelsen därför att i fortsättningen ska blott och bart sakliga kvalifikationer, helhet och balans och inte politiska preferenser råda vid tillsättning av viktiga tjänster. Styrelsen förutsätter då också att Bengt Olof Dike kan slå fast att hans partivänner, övriga borgerliga företrädare i styrelsen och dess förvaltningsdelegation med stort engagemang och ständig vaksamhet följer de här frågorna och tar sitt ansvar. Efter all vånda över frågan känns det nu ändå skönt att få deklarerat detta. Med glädje och tacksamhet ska vi därför för hela kyrkans skull och trovärdighet utlova vad som här har sagts och låta de gångna årens anställningsfilosofi vara oss till varnagel och sovande moderater till efterrättelse.

Nu undrar jag bara avslutningsvis, Sven-E Kragh, finns det ingen kompetent centerpartist i Kyrkans hus? Varför är all kompetens samlad hos socialdemokrater i huset?

SVEN-E KRAGH:

Det var ju synd Bengt Olof, att du inte hade lämnat in det här svaret till sekretariatet, så skulle jag i alla fall kunnat vägra att svara på den frågan. De beslut som styrelsen fattar angående tillsättning av tjänstemän, antingen det är på den ena eller den andra nivån i kyrkan, måste tas på allvar och uppfattas som kompetenta tillsättningar. Därför så avstår jag från att raljera som Bengt Olof kring den här frågan, för han har ju alltid sina egna svar på alla frågor och när han inte får dem så svarar han på sitt sätt. När det gäller frågan om centerpartister så får väl både dina partikamrater och jag tillsammans rannsaka våra hjärtan och fråga varför det inte finns några sådana grupperingar och uppfattningar. Eftersom vi inte har sett det som viktigt att först och främst se till partitillhörighet vid tillsättning, så får vi arbeta vidare med frågan utifrån kompetens. Jag tar gärna emot förslag från Bengt Olof Dike på kompetenta moderater.

BENGT OLOF DIKE:

Om Sven-E Kragh hade lyssnat noga så hade han hört att det är inget raljerande i undertonen, för detta är naturligtvis en allvarlig fråga. Jag är övertygad om att det är en ensidighet som här återspeglas. Det är ju bara att konstatera att det gäller nästan alla strategiskt viktiga tjänster genom åren, ni ska veta att jag har många fler som jag kan räkna upp. Jag har alls inte nämnt alla. Är det någon som önskar så kan jag räkna upp dem men det ska vi inte ta här. Det skadar kyrkan, det skadar biskoparna, det skadar prästerna, det skadar hela Svenska kyrkan – Sven-E Kragh. Det är naturligtvis någonting som man måste reagera mot. Jag har inte, som det står i Kyrkans Tidning, jagat spöken. Jag har väl aldrig påstått att socialdemokrater är spöken! Varför skulle jag påstå det? Men när Kyrkans Tidning säger att det är en liten grupp så är det fel. Kyrkan, Sven-Erik Kragh, den ska vara demokratisk inte socialdemokratisk.

SVEN-E KRAGH (replik):

Just därför att den är demokratisk så gäller det att väga in alla de olika faktorer som finns och inte bara den partipolitiska tillhörigheten. Om Bengt Olof hade tittat djupare i sina papper så skulle han finna, att vid utnämningar av chefer så finns det andra chefer som inte har den här beteckningen bakom sig. Det är viktigt att se att det faktiskt är så att styrelsen söker efter kompetens. Det är viktigt att vi får säga att vi i styrelsen är överens om att vi har tillsatt våra chefer utifrån kompetens och att vi är överens om de tillsättningarna som är gjorda, över de partigränser som finns i nomineringsgrupperna här.

BENGT OLOF DIKE (replik):

Men snälla nå'n, det är ju bara en försvinnande liten procent som inte är socialdemokrater i huset. Alla strategiskt viktiga tjänster är tillsatta med socialdemokrater, jag har nämnt några. Att nu Centralstyrelsen säger att den inte har med Kyrkans Tidnings chefer att göra, det visste jag från början. Har Sven-Erik Kragh aldrig hört talas om kommunicerande kärlnätverk? Har Sven-Erik Kragh aldrig hört talas om att kontakter kan sprida sig? Och är det, frågan kvarstår, ändå inte konstigt, år efter år så dominerar huset av chefer med socialdemokratisk hemvist eller, förlåt då, åsikter som är typ politiska vänsteråsikter. En total dominans, det är bara att räkna. Jag har tittat på verkligheten – ingen konspiration, enkelt eller hur?

Första vice ordföranden anmälde att Sven-E Kragh anhållit att till protokollet få antecknat att han inte ägde rätt till ytterligare replik.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 3 Svar på fråga 1999:503 om behovet av andlig vård på sjukhus

LEVI BERGSTRÖM:

Jag vill först belysa situationen i dag.

Det finns på församlingsnivå fungerande arbete med den andliga vården inom hälso- och sjukvården. Eftersom sjukhusens upptagningsområden oftast sträcker sig över församlingsgränserna bidrar ofta stiftens med strukturbidrag. I alla stift finns någon handläggare som har ett särskilt ansvar för sjukhuskyrkan. Svenska kyrkans anställda inom sjukhuskyrkan, förkortat SKAIS, är en rikstäckande förening och utgör ett levande nätverk för erfarenhetsutbyte och utvecklingsarbete.

På den frikyrkliga sidan är sjukhuspastorerna ofta anställda av ett lokalt frikyrkoråd och finansieras med statliga medel. För denna verksamhet har Sveriges Frikyrkoråd anställt en samordnare på nationell nivå.

I och med att SKR för en tid sedan antydde planer på omorganisation och indragning av handläggartjänsten, inledde Församlingsnämnden ett arbete med att söka former för sitt framtida ansvarstagande för sjukhuskyrkan, utifrån de förändrade nämnda förutsättningarna. Det mynnade ut i samtal mellan Församlingsnämnden, stiftshandläggare, SKAIS-föreningen och SKR:s expertråd för andlig vård kring frågan om nationella nivåns uppdrag i fortsättningen. Man har kommit fram till att det är önskvärt att någon håller samman och bevakar helhetsperspektivet, synliggör det som sker på andra nivåer, och tänker sig att det kan röra sig om en halvtidstjänst.

Utifrån det jag sagt har då Församlingsnämnden slutit avtal med Samariterhemmet om att man där ska bedriva verksamhet under benämningen Svenska kyrkans centrum för andlig vård inom hälso- och sjukvården. Avtalet har arbetats fram tillsammans med SKAIS styrelse och säger att det förutsätts en nära samverkan med Svenska kyrkan på alla nivåer och ett nära samarbete med SKAIS.

Samariterhemmet har då anställt en person på heltid från 1 februari i år och det avtalet sträcker sig till den anställdes pensionering i augusti nästa år. Hur det ska se ut efter denna tid ska diskuteras och förhandlas i höst.

Efter denna långa inledning ska Gösta Äng få svar på sin fråga, nämligen att Församlingsnämnden arbetar utifrån inriktningen att få ett fortsatt avtal med Samariterhemmet. Går det inte att finna en bra lösning på det sättet så söker nämnden vidare kontakt med stiftens. Svenska kyrkan på nationell nivå är fast besluten om att ta sitt ansvar och inleder alltså sitt arbete med att få en fortsatt bra lösning på frågan i så god tid, att ingen ska kunna anföra klagomål på Svenska kyrkans ansvarstagande för sin del i den andliga vården inom hälso- och sjukvården.

GÖSTA ÄNG:

Fru ordförande! Jag vill tacka Levi Bergström för svaret på min fråga, och varför ställer jag en sådan fråga? Jo det har kommit till min kännedom det oklara i om Svenska kyrkan ska ha någon befattningshavare eller inte på riksnivå för sjukhusprästfrågan i fortsättningen. Levi Bergström berättade lite grann om förhållandena och behoven. Jag har fått veta att behoven av sjukhuspräster i dag är större än någonsin. All denna stress och de osäkra arbetsförhållanden för personalen på våra sjukhus innebär att både patienter och vårdare blir i än större behov av andlig vård.

Jag vill sluta mitt tack för svaret på frågan med att repetera Levi Bergströms sista mening, som inger en trygghet för framtiden för sjukhusprästrådan. Han sade så här: "Svenska kyrkan på nationell nivå är fast besluten om att ta sitt ansvar och inleder alltså sitt arbete med att få en fortsatt bra lösning på frågan, i så god tid att ingen ska kunna anföra klagomål på Svenska kyrkans ansvarstagande för sin del i den andliga vården inom hälso- och sjukvården." Tack!

Överläggningen var härmed avslutad.

Ombudsmötet beslöt kl. 11.08 ajournera förhandlingarna till efter kyrkomötets förhandlingar.

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.38 under ledning av första vice ordföranden.

4 § Avveckling av SFRV

Föredrogs organisationsutskottets betänkande 1999:501 om avveckling av SFRV.

Ombudsmötet beslöt bifalla utskottets hemställan.

5 § Familjepastoral för Svenska kyrkan

Föredrogs församlingsutskottets betänkande 1999:501 om familjepastoral för Svenska kyrkan.

MARTIN CRUCE:

Ordförande, ledamöter! Det är inte första gången som jag står och talar i detta ärende, även om jag vinklar det lite annorlunda. Det är en stor och en glad uppgift som vår kyrka har genom att ansvara för merparten av vigslarna i vårt land, 60-70 procent ungefär. I vår kyrka hemma i Dalby är det kö till bröllopen. Jag kan inte se att förtroendet från allmänheten har minskat till vår kyrka i denna fråga. Tvärtom blir det allt tydligare för oss att vigseln betyder kolossalt mycket, och om möjligt mer än någonsin för parterna. De går in för detta med full kraft både ekonomiskt och på annat sätt. Men vi vet också att efter den glada festen är det så i många parförhållanden att det blir bekymmer. Särskilt för de barn som har fötts inom familjen det ofta svårt. Det finns många exempel på detta, det behöver jag inte berätta för er.

Vad kan kyrkan göra? Det är egentligen inte bara en kyrklig fråga, det är naturligtvis en samhällsfråga. Hela vårt land berörs av detta, Socialdepartementet inte minst har börjat titta på det. Vår kyrka har alltid funnits då nöden har varit som störst, det vet vi. Kyrkan startade sjukvården en gång för länge sedan på medeltiden i klostren. Kyrkan startade också skolundervisningen, ABC fick man i allmänhet lära sig inom kyrkans väggar. 1842 tog kommunerna över skolundervisningen, och landstingen har ju tagit över sjukvården.

Vem var det som startade den första folkbokföringen, världens äldsta? Det var kyrkan. På punkt efter punkt, sjukvård, skola, folkbokföring har vi lämnat ansvaret vidare till andra myndigheter, men kyrkan har gått först. Kyrkan ska alltid vara där nöden är som störst. Det är en självklarhet. Det står också så i psalmen: "Låt mig gå med bud om liv bland smärtorna och nöden."

Nu vill vår nya kyrkoordning lyfta fram diakonin, med all rätt. Jag tycker det är riktigt. Jag menar att här finns en gigantisk, fin och härlig uppgift för diakonin att hugga tag i, att börja med att göra en sammanställning av de erfarenheter som vår kyrka, och också andra folkkyrkor, har gjort vad gäller den här frågan om mänsklig samlevnad. Här finns en oändlig visdom samlad. Det finns forskning, inte minst i USA där de lutherska kyrkorna har forskat mycket på detta och det finns fina projekt att där hämta inspiration ifrån.

Kan man sammanställa detta och göra en gemensam familjepastoral för vår kyrka så tror jag att mycket skulle vara vunnet för familjerna i vårt land. Då kan också våra församlingar på lokalplanet ha hjälp av detta, när sedan varje församling ska upprätta sin egen församlingsinstruktion. Vi måste ju ha något material att utgå ifrån. Man kan inte tänka sig att små församlingar själva ska ta reda på allt.

Vi har i kyrkan redan tydliga riktlinjer när det gäller dop och konfirmationsundervisning, klara riktlinjer, bra riktlinjer, men vi har inget hjälpdokument från rikskyrkan när det gäller att hålla ihop familjerna efter vigselakten. Utskottet har gjort en mycket fin utredning i sitt svar på min motion, men jag menar att utskottet inte tar steget fullt ut. Det stannar liksom upp och hänvisar till att det sitter en liten grupp någonstans på Sköndal och Ersta, eller var det var någonstans. Men det händer ju ingenting. Det har ju inte hänt någonting sedan förra året när jag var uppe och talade i precis samma fråga. Vår kyrka måste nu ta tag i denna samhällsfråga och visa att vi har en linje, en klar linje. Ordförande, bifall till motionen.

EIVOR HULTÉN:

Ordförande, kyrkomötesledamöter! I utskottet har vi diskuterat det här, för jag vet snart inte vilken gång i ordningen, samma ämne kommer tillbaka år från år. Det har behandlats flera gånger under 90-talet. Vi tycker också att det är en viktig fråga och vi tror att det är sådant som man arbetar väldigt mycket med ute i församlingarna redan. På Ersta och Sköndal är man i gång med arbetet kring de här frågorna. Vi tycker inte att det är en fråga som vi ska ge Församlingsnämnden på nationell nivå, utan det måste församlingarna arbeta med i sina församlingsinstruktioner, som alla måste göra framöver. Bifall till utskottet.

PER-ANDERS GRUNNAN:

Fru ordförande! Det behövs en familjepastoral för Svenska kyrkan som utifrån Guds ord anger riktlinjer för våra församlingars arbete med familjefrågor. Många av våra kyrkotillhöriga får på olika sätt lida av den vilshenhet som råder på samlevnadens område. En familjepastoral ska ge tydlig vägledning i dessa frågor, som Bibeln verkligen ger svar på. Naturligtvis ska allt också präglas av ett vist pastoralt handlande. Från många håll efterlyses att kyrkan blir mer tydlig. Människors frågor får inte bemötas med en axelryckning. Om inte den kristna församlingen slår vakt om ett livslångt äktenskap mellan en man och en kvinna, vem ska då göra det? Skaparen har i sin omsorg om människan inrättat äktenskapet för att dess skyddsmur ska ge trygghet både åt makarna och barnen. Familjepastoralen kan vara ett av flera sätt att på nytt lyfta fram äktenskapets okränkbarhet och stora gåva från vår himmelske Fader. Jag yrkar bifall för motionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositioner ställdes på de under överläggningen framställda yrkandena, nämligen

dels om bifall till utskottets hemställan,
dels om bifall till motion 1999:503 av Martin Cruce
och förklarade första vice ordföranden att hon fann propositionen på bifall till
förstnämnda yrkande med övervägande ja besvarad.

På Martin Cruces begäran företogs omröstning.

Vid votering genom uppresning befanns att flertalet röstat för *utskottets hemställan, vilket således blev ombudsmötets beslut.*

Mot ombudsmötets beslut, till förmån för motion 503 av Martin Cruce, reserverade sig Berit Möllebäck.

6 § Möjlighet att hålla sig à jour med den sociala sektorn

Föredrogs församlingsutskottets betänkande 1999:502 om möjlighet att hålla sig à jour med den sociala sektorn.

JÖRGEN SILÉN:

Fru ordförande, ombudsledamöter! I motion 502 tar motionären upp det diakonala i våra församlingar och betonar vikten av att det än mer i dag kan vara en röst för de marginaliserade i vårt samhälle. För att fullgöra denna diakonala uppgift krävs att man är väl insatt i gällande lagar och regler inom bland annat det sociala området. Motionären anser att den årligen utgivna boken Social handbok är ett oundgängligt verktyg för alla som arbetar med diakonala uppgifter inom kyrkan och vill att ombudsmötet rekommenderar abonnemang på boken till all diakonipersonal.

Utskottet delar motionärens uppfattning att det är en viktig diakonal uppgift, att vi i våra församlingar kan vara en röst för utsatta och marginaliserade människor i vårt samhälle. Självklart krävs det då att man är väl informerad om vad som gäller inom det sociala området. Utskottet anser dock att det inte är en uppgift för ombudsmötet att rekommendera abonnemang på en bok utan att detta ska avgöras på församlingsnivå.

Fru ordförande, jag yrkar bifall till utskottets hemställan som då innebär att ombudsmötet avslår motion 1999:502.

MARIANNE PETTERSSON:

Fru ordförande, ledamöter, biskoparna! Jag vill ifrågasätta om vi inom kyrkan alltid arbetar så effektivt som det bara är möjligt, med hjälp av enkla redskap som här då har föreslagits. Jag tror, som arbetande med människor som på olika sätt har det mycket svårt, att vi kunde vara ännu mer effektiva. Är inte det vår uppgift, att vara en förlängd arm för alla de människor som på många sätt råkat mycket illa ut i vårt sekulariserade samhälle? Diakonin kan aldrig klara allt som medmänniskor önskar hjälp med. Därför behöver vi, precis som alla andra yrkeskategorier, verktyg. Jag ser Social handbok som ett oundgängligt hjälpmedel när jag ska försöka backa upp en medmänniska i t.ex. en socialkurativ kris. Häri lägger jag vad hon har för rättigheter t.ex. inom socialtjänsten. Det kan vara överklagningsrätt, att fungera som konfidentens advokat när så är rimligt, att snabbt få fram adresser och telefonnummer till myndigheter, flyktingars rättigheter, kontakter med försäkringskassan, pensionens storlek, vilka rättigheter man med aktuell hyra har att få ett bostadstillägg, om man är berättigad till t.ex. handikappersättning men ändå inte har fått det, hur god man ordnas, hur förvaltare ordnas, vem man bör tala med om man faktiskt funderar på om lagar följs när beslut tagits.

Den här boken tycker jag, i sin enkelhet, medverkar till redan goda, etablerade personkontakter hos myndigheterna. Frågorna från en människa som saknar fungerande socialt nätverk, någon som kan föra ens talan när man själv helt enkelt inte orkar, kan behövas via oss i kyrkan. Ett bollplank för oss inom diakonin är definitivt, återigen, Social handbok. En del av oss inom diakonalt socialt arbete använder den redan. Kyrkan kompletterar på detta sätt t.ex. socialtjänsten, men ersätter den inte. Inaktuell bok, några år gammal, den hör hemma i pappersåtervinningen, siffrorna ändras hela tiden. Jag hävdar således att den här boken behövs och att för den ringa kostnaden - ett exemplar kostar ca 50 kr, det finns mängdrabatter, man kan skaffa abonnemang - är detta någonting för vår yrkeskategori, ett verktyg. Jag valde att inte reservera mig i utskottet och således kommer jag inte med något yrkande.

CARL-GUSTAF LUNDSTRÖM:

Ordförande, mötesdeltagare! Först instämmer jag i Marianne Petterssons inlägg här. Verkligheten runt oss tränger sig på, många människor mår illa. Vi måste, tycker jag, öka de diakonala insatserna för våra medmänniskor hemma i församlingarna. Många är utsatta, exempelvis ofrivilligt ensamma, psykiskt sjuka, anhörigvårdare som bryts ned, flyktingar, invandrare, barn och ungdomar som far illa, arbetslösa och många fler. Samhället klarar faktiskt ganska bra det materiella omhändertagandet, men det rent medmänskliga är man inte längre så bra på. Stödet som medmänniskor är någonting som vi under några årtionden, eller ett halvt sekel, nästan har vant oss av med och det behöver vi börja upptäcka igen. Där kommer diakonin in i bilden.

Mycket görs faktiskt på hemmaplan, inte minst i små församlingar, genom syföreningar, församlingskårer och enskilda lekmän. Det finns alltså grupper som verkligen gör insatser, men vi har inte upptäckt de nya grupperna. Det behövs mer kunskap och mer insikt. Vi måste börja intressera oss mer för diakoni, social omsorg, i våra hemförsamlingar. En social handbok är då bra och kanske den finns i större städer och där det finns anställda speciellt för diakonin. Men där vi som lekmän arbetar är det en slump om vi får del av den och får en genväg, en snabbare väg, till rätt beslut och rätt nivå. En social handbok skulle kunna hjälpa oss att bli effektivare. Vi skulle få mer kunskap och en enkel vägledning, och med hjälp av den skulle vi kunna få kontakt med rätt kommunal instans. Vi kan snabbt lära oss vad som är kommunens uppgift och vad som skulle kunna vara vår roll. Vi kanske också kunde vänja oss vid, och det skulle jag vilja uppmana mig själv och er andra, att mera se till möjligheten till samverkan med Röda Korset, Rädda Barnen, pensionärsföreningar och andra, för att på det viset verkligen nå de utsatta. Motionen tycker jag har lyft fram behovet av kunskap och debatt om den brutala verklighet som faktiskt finns, till och med här hemma i Sverige. Det är viktigt att vi börjar titta oss omkring hemmavid och då kan en sådan här bok vara bra, men framför allt den goda viljan. Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

GÖRAN WAHLSTRÖM:

Fru ordförande, ledamöter, biskopar och eventuella åhörare! Jag vill säga lite om min bakgrund. Jag har varit med i socialnämnd i 34 år i Norrköping och har alltså en viss erfarenhet på den fronten. Jag har också upplevt hur, på senare år, allt fler söker hjälp hos vår diakon som heter Birgitta Karlgren, och ibland ställs hon inför spörsmål: hur ska jag göra? Det får inte bli så att kyrkan blir en slags ny socialförvaltning och gör saker som egentligen hör till samhället att åtgärda. Men det är ingen tvekan om att diakonerna allt oftare blir besökta av sådana som behöver hjälp. Det har visat sig klart och tydligt de senare åren. Men en sådan här handbok, det är klart den är bra att

ha. Men jag tycker för min del inte att det ska vara ombudsmötets uppgift att rekommendera sådana saker, utan jag tycker det tyder på en viss tafatthet om man inte kan ta kontakt lokalt med Socialförvaltningen.

I min hemförsamling har vi ett flertal projekt, kan vi kalla det för, som innebär samarbete mellan kyrkan och de sociala myndigheterna. Det är alltså angeläget att diakonerna har vetskap om vad lag och förordningar säger. Det är riktigt. Men jag tror att det kan ske genom att man tar kontakt på lokal nivå. Det finns ju både telefon och post och allt möjligt.

Så jag vill instämma i vad utskottet säger, att det inte är en fråga som ska avgöras här, det är en fråga som ska avgöras på församlingsnivå. Alltså bifall till utskottets hemställan.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ombudsmötet beslöt bifalla utskottets hemställan.

7 § Anordnandet av internationella konferenser

Föredrogs ekumenikutskottets betänkande 1999:501 om anordnandet av internationella konferenser.

Biskop JONAS JONSON:

Ordförande! Med hänsyn till den här skrivningens litet oklara text vill jag gärna ta tillfället att för kyrkomötet berätta vad det här handlar om. Efter 1991 så har samarbetet mellan kyrkorna runt Östersjön fått helt nya möjligheter och många av oss har varit inblandade i församlingsrelationer framförallt med de baltiska länderna.

På andra områden, det må gälla kultur eller politik eller ekonomi eller fiske eller vad det nu är, så finns det ju redan ett nätverk av samarbete. Men kyrkorna har varit mycket sent ute. Vi har huvudsakligen odlat relationerna med våra systerkyrkor inom den lutherska familjen. Östersjön är ju, som Nathan Söderblom brukade säga, ett *mare ecumenicum*. Det är alltså det innanhav i Europa där de stora kyrkofamiljerna är samlade, de mycket starka ortodoxa kyrkorna, katolska kyrkorna och lutherska kyrkorna. Mot den bakgrunden så har det varit angeläget att ta ett initiativ för att också involvera kyrkorna, och framförallt de gamla folkkyrkorna som är bärare av de här ländernas kulturer, i ett nätverk och ett samarbete. Det lyckades faktiskt sommaren 1998 på initiativ av biskoparna i Visby, Strängnäs och Stockholm. Så inbjöd vi företrädare för de här kyrkorna till den första konferensen av sitt slag i Visby, med folk ifrån Tyskland, Danmark, Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen, Ryssland och Polen och från de här stora kyrkorna.

Det var ett första möte och det var ett historiskt möte och utifrån det försöker vi sedan vidareutveckla ett nätverk mellan folkkyrkorna runt Östersjön, som är särskilt svenskt ansvarsområde.

Det här betraktades som så utomordentligt viktigt av UD och andra som är engagerade i svenskt österjösamarbete, att UD omedelbart ställde pengar till förfogande för konferensen och EU sköt till resten. Så det har finansierats på det sättet.

Under det här första mötet i Visby så deltog folk också från några andra stift i Sverige. Gudstjänsterna i Visby som värdstad handhades av värdförsamlingen, domkyrkoförsamlingen. Och vad som nu händer är att vi följer upp det här. Vi håller på att formera ett nätverk i bokstavlig mening, där vi använder Internet för att knyta ihop de här kyrkorna och också för att personligen lära känna varandra. Detta är

enligt mitt förmenande ett riktigt viktigt ekumeniskt initiativ, där jag hoppas att Svenska kyrkan blir mer och mer inblandad. Det är viktigt inte minst därför att vi just nu i de stora europeiska ekumeniska organen har betydande svårigheter framförallt i relationen till de ortodoxa kyrkorna österut, medan de kan delta fullt ut i ett sådant här samarbete. Därför är detta ett försök att ge ett bidrag till fred och samförstånd och enhet runt det innanhav som också är vårt. Tack.

BENGT NILSSON:

Ordförande, kyrkomötesdeltagare! Jag har inte på något sätt ifrågasatt den här typen av konferenser. Den är säkert oerhört betydelsefull för samverkan med församlingarna eller samfunden som finns runt Östersjön.

Vad jag ifrågasatt är att vi inte helt kan uppge Svenska kyrkans identitet. Det var flera gudstjänster också för bara de evangelisk-lutherska samfunden och inte ens vid de gudstjänsterna tilläts kvinnliga präster att medverka. Jag har varit med i Linköpings domkyrka vid många tillfällen när det har varit ekumeniska gäster och vi har alltid kvinnor med, kvinnliga präster. Katolska biskopar har gått i procession med de kvinnliga prästerna. Så jag förstår inte varför man ska osynliggöra de kvinnliga prästerna i ett sådant här sammanhang. Det var också med på konferensen en kvinnlig präst från Finland, en från Danmark och så svenska kvinnliga präster. Vad visar vi dem för respekt? Fundera litet grann på det!

Och sedan det andra som jag påpekar, att inte någon lekman fick medverka. Det var två biskopar och sedan var Jan Eliasson från departementet med, men han representerade ju inte Svenska kyrkan utan regeringen. Det måste vara på det sättet att vi när vi deltar i internationella konferenser, inte utplånar den identitet som Svenska kyrkan har. I sådana konferenser ska både kvinnliga och manliga präster medverka, både biskopar och lekmän.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ombudsmötet beslöt bifalla utskottets hemställan.

8 § Styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för SFRV för år 1998

Föredrogs organisationsutskottets betänkande 1999:502 om styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för SFRV för år 1998.

BÖRJE HENRIKSSON:

Ja, ordförande! Jag anser mig representera hela församlingen här. Först en ordningsfråga. Vid punkt 4 på dagordningen i dag där står förnyad bordläggning av organisationsutskottet, men vi behandlade ärendet. Det är kanske rätt men jag vill i alla fall ställa frågan.

Jag begärde ordet för punkt 8 och det är styrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning. Jag vill bara säga det att vi får ju väldigt mycket papper nu och jag vill uppmana er att behålla den sammanställning om Utbildningscentrum och de där bägge bolagen som vi har försökt göra i organisationsutskottet. Det är inte så lätt att få en sammanställning på det, men det är gjort här av vår utomordentliga sekreterare, så läs det! Då har ni alltså grunden för ett mycket segslitet ärende.

I övrigt bifall till utskottet. Tack!

CARL GUSTAF von EHRENHEIM:

Det är så att i ärendet 501, avvecklingen av SFRV, var hemställan att ombudsmötet beslutar bemyndiga styrelsen att vidta åtgärder för upplösning av stiftelsen. Vi tyckte att det är en sådan öppen kläm så att vi skulle kunna besluta om det och det gjorde vi också. Det finns alltså en bedömning bakom det.

MARGARETA HOLMBERG:

Ja, jag vill också tala om verksamhetsberättelserna och de vittnar om att ett omfattande arbete, såväl löpande som nydanande, utförts. Att mycket skett med ordning och reda, men att man i rådande övergångsperiod ej har kontroll över allt.

Organisationsutskottets betänkande tar upp just de frågeställningar som särskilt diskuterats med tanke på vikten av att den nationella nivån kräver en funktionell och effektiv organisation inför tusenårsskiftet. Organisationsutskottet konstaterar medarbetarnas stora arbetsbörda. Dock är det svårt att få en helhetsbild av resultatet. Ambitionsnivåerna, målen, synes högre än vad tillgängliga resurser tillåter och det har också påtalats av revisorerna.

Ett tungt ansvar läggs därför på de förtroendevalda i styrelser, nämnder och råd att anpassa sina respektive verksamheter till givna budgetramar. Det är vi förtroendevalda som måste svara för budgetdisciplin och för medarbetarnas rimliga arbetsförhållanden. Vi ansvarar för styrning mot uppsatta mål, såväl budgetmässiga som kvalitetsmässiga, efter ett grannliga prioriteringsförfarande, inte med fortsatt välvilligt önsketänkande. För att skapa utrymme åt angelägen verksamhet krävs t.ex. att vissa arbetsuppgifter som med fördel kan handhas på stifts- eller församlingsplanet också överförs dit. Å andra sidan råder tveksamhet om god återkoppling till Svenska kyrkan kan garanteras av vissa verksamheter, vars drift i dag är överlämnade i annan regi. Därför noterar vi med tillfredsställelse att Församlingsnämnden nu håller på att organisera det nationella arbetet inom verksamhetsområden som tidigare har varit överlämnade till Sveriges Kristna Råd och vi bara hoppas och stöder nämnden i tanken att finna goda former för sitt fortsatta ansvarstagande. I fråga om avtalen med diakoninstitutionerna så instämmer vi och stöder Församlingsnämnden i tanken att de framtida avtalen ska innehålla tydliga målformuleringar och krav på regelbunden återrapportering. Organisationsutskottet är övertygat om att båda parter tjänar på sådant arbetssätt.

Till slut vill organisationsutskottet bara nämna Kyrknätet. Organisationsutskottet har fört en längre diskussion i detta ärende och vi konstaterar att intentionerna var bra men det synes dyrt. Det finns funktionsfel och vi är övertygade om att det måste ligga på församlingsplanet att säkerställa datakompetensen, och på något sätt måste den nationella nivån faktiskt ta ansvar för det här. I övrigt så har frågor framställts om man har fullständig kontroll över Kyrknätet. Vilka informationsstrategier finns? Organisationsutskottet vill gärna understryka vikten av att man har full kontroll över denna strategi och i övrigt yrkar vi bifall till organisationsutskottets hemställan, nämligen att med godkännande lägga stiftelsestyrelsens verksamhetsberättelse och årsredovisning för 1998 med tillhörande bilagor till handlingarna och att ge stiftelsestyrelsen till känna vad utskottet anfört.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ombudsmötet beslöt bifalla utskottets hemställan.

9 § Resursfördelning till SKUC och SKUAB

Föredrogs ekonomiutskottets betänkande 1999:501 om resursfördelning till SKUC och SKUAB.

YNGVE KALIN:

Ja, fru ordförande och vänner i kyrkomötet och vår åhörare! Det finns en kvar. Visst anade vi allihopa att vi skulle få en ny debatt om verksamheten här i Sigtuna vid Utbildningscentrum. Men knappast i år! Ombudsmötet beställde ju en utvärdering efter en treårsperiod, då utfallet av de insatta åtgärderna för att sanera ekonomin skulle stå klar.

Bengt Olof Dike har inte kunnat hejda sig. Han tycker det han tyckte i fjol, lika mycket och lika starkt. Det har vi märkt i utskottet. Därför tog vi en ordentlig granskning av hans motion och vi fann att de åtgärder som SFRV-styrelsen har vidtagit ligger helt inom ramen för beslutet i fjol. Jag ber er lägga märke till att jag tycker att Centralstyrelsen eller SFRV-styrelsen och dess ordförande har gjort ett utomordentligt arbete och följt alla regler in i minsta detalj. Det var inte lätt att tolka beslutet i fjol. Det innebar ju en kompromiss mellan utskottsmajoriteten och reservation 1. Jag är stolt över att jag fick ge namn till denna kompromiss förra året. Läser man beslutet så står där otvetydigt att man skulle sanera ekonomin både inom SKUC och SKUAB. Kapitalkostnaderna skulle sänkas genom räntefria lån och att ett aktieägartillskott har skett är inte detsamma som att ge ett driftsbidrag. Det var en nödvändig åtgärd för den här restaureringsprocessen. Jag kan inte se att detta på något sätt motsäger vad jag sade i debatten i fjol. Åtgärderna måste få sin tid och verka igenom. Kom igen om två år Bengt Olof! Tack!

Bifall till utskottets hemställan.

CATARINA AGRELL:

Fru ordförande, kyrkomötesledamöter och biskopar! Jag vill instämma i vad ekonomiutskottet har sagt, särskilt dess ordförande och särskilt det här att ge Ansgarsliden de tre år som man är utlovad. Det är väldigt påfrestande för personalen att varje år bli ifrågasatt och ha ett nedläggningshot över sig, när man trots allt har blivit lovad någonting annat.

Jag skulle alltså vilja vädja till kyrkomötet eller ombudsmötet att stå för de löften som man ger. Jag stod med viss bävan i den här talarstolen förra året och lovade att det inte skulle bli några ökade förluster under resten av året. Nu kan jag alltså med stor glädje meddela ombudsmötet att jag har hållit löftet, eller framförallt personalen på Ansgarsliden har hållit det löftet. Med fantastiska insatser har man alltså lyckats få intäkterna att överstiga utgifterna.

Därför vill jag då ta chansen här från talarstolen att uttrycka stor beundran och tacksamhet till personalen inklusive dess rektor och därmed yrka bifall till ekonomiutskottets betänkande.

BENGT OLOF DIKE:

Ja, fru ordförande och ärade kyrkomöteskollegor! De ärade talarna som var uppe här de vänder pilen mot undertecknad i stället för åt sakkförhållandet, som fortfarande, kan jag här berätta på en gång, är utomordentligt allvarligt.

Om man tar bort en faktura, om vi tar det först, som SKUC/SKUAB har skickat till SFRV på drygt 400 000 som man kallar räntegottgörelse, så är det en förlust som är

rätt så allvarlig i räkenskaperna. Nu fick jag inte det med, för att jag var litet krasslig och var på rummet innan, men där har jag de exakta siffrorna. Catarina Agrell som styrelseledamot vet naturligtvis detta utomordentligt väl, så man ska inte jubla för tidigt här. Och vad är det egentligen som gör att man ska få kritik för att man tar upp saken i år? Det är väl ändå så att ombudsmötets beslut ska följas till punkt och pricka och om det kan tolkas på det sättet som fyra talare faktiskt gjorde - om vi tar dem i tur och ordning så var det först Dag Sandahl, vars verbala förmåga ibland brukar överstiga hans ekonomiska förnuft visserligen, men vi får ändå tro på honom. Sedan kommer Catarina Agrell och därefter var det Nils Gårder som jag citerat och sedan var det Yngve Kalin själv. Kalin som nu försöker springa ifrån vad han har sagt i debatten i fjol - vem kan bättre än förslagsställaren själv tolka vad orden som han kommer med innebär? Lånet som nämns lämnas från SFRV. När det gäller begreppet huvudsakligen, det var Göran Wahlström som hade frågat om det, så ska inte mer läsas in i de orden än att det är en klar avgränsning att dessa pengar inte ska användas för driften.

Jag yrkar alltså bifall till ett yrkande av Yngve Kalins ärende i tredje person. Han yrkar bifall till sig själv och till att det inte ska användas till driften och så kommer han i efterhand och säger att Centralstyrelsen har tolkat detta rätt. Hela beslutet var korrekt.

Och Nils Gårders pregnant tolkning, som jag har tillåtit mig att referera här i mitt särskilda yttrande, det säger ju allt. Pengarna ska alltså inte gå till SKUAB. Nu är det emellertid så att jag har vart med så länge i den här och andra församlingar, att jag inte ger mig in i en strid med utskottet där hela majoriteten är emot mig, i en strid som jag alltså rent sakligt sett voteringsmässigt är dömd att förlora på förhand. Men där- emot så förbehåller jag mig rätten att uttrycka det allvar som man måste göra inför situationen.

Jag förbehåller mig rätten att citera t.ex. Catarina Agrell och nu kommer 3 rader i protokollet. "Jag vill bara kort berätta hur SKUAB:s styrelse har tänkt lösa det här underskottet Bengt Olof Dike talar om. Vi har tänkt att den verksamhet som är planerad och de bokningar som finns ska täcka de här kostnaderna." Inte ett ord om att man skulle ta pengar från kyrkofonden, inte ett ord om att det skulle hjälpa till och klara av detta. Ändå plockar man in i anläggningen 5 miljoner av de 35 som SKUAB då har fått, och nu försöker Yngve Kalin säga: ja men ett aktieägartillskott, det är inte detsamma som ett driftbidrag i formell mening inte. Men går det inte till det bolaget som bedriver driften där? Ah, det där verkar vara en tolkning som herrarna får vara ensamma om. Den ställer jag inte upp på. Sedan är det en annan sak, att man inte kan rå på majoriteten i utskottet och självfallet inte majoriteten här, nu blir det ingen fråga. Jag kommer inte att yrka någonting som ni förstår. Jag bara satte detta på pränt. Men det är naturligtvis anmärkningsvärt att Yngve Kalin, att Catarina Agrell går upp här och i första hand ser som sin uppgift att attackera den som drog fram ärendet. Var hade vi varit annars? Det är inte sakfrågan som bekymrar dem mest fast den borde göra det. Det är det att Bengt Olof Dike tar upp det igen och vill att ombudsmötets beslut ska följas. Jag blir lite bekymrad över detta och problemen består, mina damer och herrar, för SKUAB/SKUC. Vi har inte sett dem lösta ännu. En helt annan sak, ingen har angripit personalen. Ingen, allra minst jag.

LEVI BERGSTRÖM:

Fru ordförande, ombudsmöte! Jag vill bara för er förklara varför SFRV:s styrelse har beviljat aktieägartillskott. Vi effektuerade det här beslutet som ombudsmötet tog i augusti förra året. Men som ansvarig för medlen så sade kyrkofonden, att ni får först försöka se vilka andra möjligheter det finns att kunna få de här pengarna innan vi

betalar eller beslutar om de här 35 miljonerna. Och det är det arbetet som har pågått alltför lång tid för att få möjlighet att ge de här resurserna. Vi har förhandlat med olika kreditgivare för den här anläggningen. Vi har förhandlat med andra på rekommendation av kyrkofonden och vi har funnit att det inte går att lösa på annat sätt. Då beviljades de här medlen som ombudsmötet begärde. Men då hade det gått så långt efter ombudsmötets beslut att vi var framme i mars 1999. Förlusterna som vi bedömde skulle kunna ordnas via ett tillskott av de här medlen som ombudsmötet bestämt, krävde då ett aktieägartillskott. Det är förklaringen, fru ordförande.

JOAKIM SVENSSON:

Ja fru ordförande! Även Bengt Olof Dike har ju en verbal förmåga. Det kan vi inte komma ifrån. Men det måste väl ändå vara så här att startar kyrkan ett aktiebolag, i det här fallet SKUAB, och driver det till en förlust så måste vi följa de regler som finns. Förbrukar man aktiekapitalet så måste det återställas, annars är aktiebolaget likvidationspliktigt. Det finns flera sätt rent civilrättsligt och göra det här på, bl.a. kan man göra aktieägartillskott och aktieägartillskott finns av två slag. Det finns ovillkorade som i princip är en gåva och det finns villkorade. Villkorade aktieägartillskott innebär att ägaren till aktiebolaget förbehåller sig att få tillbaka sina pengar den dag som aktiebolaget går med vinst.

Förhoppningen i det hela var ju från början, när vi tog beslutet förra året, att situationen skulle rätas ut när hyreskostnaden för aktiebolaget minskade. Därmed skulle aktiebolaget komma på fötter och förhoppningsvis, om det nu går bra, så kanske det till och med kan uppstå en vinst. Då kommer de här 2 miljonerna aktieägartillskott att kunna betalas tillbaka till ägaren. Därmed kan man inte se det som ett driftsbidrag i den bemärkelsen. Driftsbidrag är ju mera en fråga om en offentligrättslig reglering i en verksamhet som man beviljar anslag till. Ett aktiebolag är ju en affärsdrivande verksamhet, som förutsätter att man har intäkter som täcker de kostnader man har. Har sedan dessvärre uppstått den situationen att man inte har lyckats uppfylla det här, så har ägaren ett ansvar i sammanhanget. Det är ju så aktiebolagslagen är uppbyggd. Jag kan inte se på något sätt att styrelsen har brustit här utan de var tvungna att göra på detta viset.

Bifall till utskottet.

SUZANNE FREDBORG:

Ordförande! Alla vet vi ju att detta är en känslig och svår fråga och jag gick egentligen bara upp för att säga att jag tror att det behövs en del ödmjukhet i den här problematiken. Jag kan ansluta mig till de ord som har sagts om att personalen har gjort en väldigt god insats för att få verksamheten att få en positiv utveckling. Det tycker jag ska vara sagt.

Och styrelsen har handlagt det här korrekt men, som Catarina Agrell var inne på, att siffrorna skulle vara så lysande är väl kanske litet grann en överdrift. Däremot har man ju kunnat följa upp det hela så att det får en bra lösning.

Att jag sedan gick upp berodde egentligen på att Bengt Olof Dike stod här och sade att det enda han ville var att ombudsmötets beslut skulle följas. Och då lät det litet grann som att då borde vi ju tillstyrka hans motion. Det vill jag bara klargöra, att precis som det klart framgår av utskottets betänkande så är det just det utskottet vill, nämligen ge det rådruum som vi beslutade om förra året.

Jag yrkar bifall till utskottets betänkande.

BENGT OLOF DIKE:

Jag delar helt Suzanne Fredborgs understrykande av att ödmjukhet behövs i sammanhanget. Vi behöver ödmjukhet inför det allvarliga problem som SKUC och SKUAB länge har utgjort och som också alltför länge doldes under alla papper och i alla förlustsiffror, vilka i sin tur inte redovisades.

Vi hade debatten i fjol om alla miljoner som vi har pumpat in genom åren där och när man då pekar på detta, tar fram detta, tar fram yttranden och citerar ur protokollet vad som har sagts i det - jag upprepar alltså, och ni kan läsa det själva, med den gårderska juridiska pregnansen - kan det sägas tydligare och klarare att det inte ska gå till driften eller till SKUAB också som jag tolkade? Så om ni inte tror på mig, och det är ju långt ifrån alla som alltid gör det, så kan ni ju tro på de andra. Det är bara att läsa innantill.

Jag skulle då ställa en fråga, apropå vad Levi Bergström sade och det var ju egentligen mera ett instämmande i vad jag hade sagt än de andra. Han förklarade ju varför man hade kommit fram till detta, att det hade dragit ut på tiden osv. Jag skulle till honom eller till Catarina Agrell ställa en fråga, herrskapet får välja vem som kan svara, de sitter ju båda i Centralstyrelsen och är engagerade i den här frågan. Nej, förlåt de gör de inte. Nej det har blivit vissa förändringar (skrattar), det gör det ibland. Om Centralstyrelsen nu avser att betala de där drygt jag tror det var 435 000 för räntegottgörelse, då innebär ju det att nästan en halv miljon av SFRV:s budget inom kort, eller när det nu blir, kommer att betalas ut till SKUC och SKUAB. Då har vi en ny subvention där. Sedan kan jag ju berätta det, när Levi säger att man har fört förhandlingar med kreditgivare och andra, att de förhandlingarna fördes väl främst med Föreningsbanken för att få ner skulden. Men de fördes så att säga under den inramning som ombudsmötet hade gjort. Föreningsbanken visste att det förmodligen kommer en ordentlig dusör från kyrkofonden. Det är självklart att Föreningsbanken då som duktig förhandlare inte pressar ner några lån. Man visste ju att kyrkan ändå skulle få detta. Så min fråga är: varför var man så sent ute med de förhandlingarna? Det var alltså den andra frågan, och den första frågan: avser SFRV att betala den här fakturan på drygt 400 000?

LEVI BERGSTRÖM:

Fru ordförande! När SFRV:s styrelse har tagit ställning till den frågan, så kan Bengt Olof Dike läsa det i SFRV:s styrelsens protokoll.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ombudsmötet beslöt bifalla utskottets hemställan.

Sammanträdet avslutades kl. 17.37 med bön ledd av Ulla Carlson och psalmsång (Sv. Ps. 190).

Vid protokollet

STURE JOHANSSON

BIRGI FILPPA